

Openbaar Faillissementsverslag (ex art.73 a Fw)
Stichting (Foundation) The Hague Institute for Global Justice in
liquidatie
The Hague Institute

Verslagnummer: 6
Datum verslag: 16 Februari 2021
Insolventienummer: C/09/18/157F
Datum uitspraak: 8 mei 2018

R-C: *mevr. Mr R.G.C.Veneman (voorheen: Mr G.H.M. Smelt)*
Curator: Mr M.C. Udink

Algemene gegevens:

Naam onderneming:

Stichting The Hague Institute for Global Justice in liquidatie (hierna "The Hague Institute" of "het Instituut").

Gegevens onderneming:

Statutair gevestigd te Den Haag, (voorm.) vestigingsadres 2514 JR Den Haag, Sophialaan 10. Voorafgaande vereffening (in liquidatie) en eigen aangifte faillissement.

KvK nummer 50745514. Onderneming niet VpB plichtig. Wel BTW ondernemer, geen vooraftrek. De stichting heeft een internationaal samengestelde Raad van Toezicht (Supervisory Board), Bestuur (Governing Board) en Advies Raad (Advisory Board).

Website : www.thehagueinstituteforglobaljustice.org

Activiteiten onderneming:

Het bundelen en versterken van kennis en expertise over recht en gerechtigheid als basis voor en in samenwerking met vrede, veiligheid en sociale en economische ontwikkeling, aanwezig binnen de Haagse kennisinstellingen, de Nederlandse universiteiten, niet gouvernementele organisaties (NGO's), de internationale hoven en verdragsorganisaties in Den Haag om een sterke internationale concurrentiepositie in te kunnen nemen. Statuten: "onafhankelijke internationale gezaghebbende denktank op het gebied van vrede en gerechtigheid".

KvK categorie: speur- en ontwikkelingswerk op het gebied van de maatschappij- en geesteswetenschappen. (Code 7220).

Financiële gegevens:

Onderstaand de kerngegevens van The Hague Institute over de 6 actieve jaren 2012 t/m 2017.

Er zijn ook jaarrekeningen beschikbaar over 2010 (vanaf september 2010) en 2011.

Omzet 2012: 4.484 mio (2011 was dit 1.309 mio en in 2010 was dit 6k)

Omzet 2013: 6.298 mio

Omzet 2014: 4.928 mio (totaal t/m 2014 was ca 17 mio)

Omzet 2015: 4.432 mio

Omzet 2016: 3.607 mio

Omzet 2017: 0.175 mio (estimated receivables 2017)

Balanstotaal 2012: 4.428 mio

Balanstotaal 2013: 4.483 mio

Balanstotaal 2014: 3.831 mio

Balanstotaal 2015: 2.355 mio

Balanstotaal 2016: 1.618 mio

Balanstotaal 2017: waarschijnlijk ca nihil (2018 negatief: volgens opgave 440-40 = - 400, maar in werkelijkheid > -500).

Eigenvermogen 2012: 0.932 mio

Eigenvermogen 2013: 2.326 mio

Eigenvermogen 2014: 1.869 mio

Eigenvermogen 2015: 1.294 mio

Eigenvermogen 2016: 0.701 mio

Eigenvermogen 2017: waarschijnlijk al negatief als alle voorzieningen waren genomen.

Resultaat 2012 : 927.000 (winst)

Resultaat 2013 : 1.394.000 (winst)

Resultaat 2014 : - 456.400 (verlies)

Resultaat 2015 : - 575.772 (verlies)

Resultaat 2016 : - 592.711 (verlies)

Resultaat 2017: - 88.000 (verlies) niet vastgesteld.

Resultaat 2018 : - 50.000 (verlies) t/m mei 2018 ; schatting ahv onbetaalde schulden.

Toelichting financiële gegevens:

De onderneming werd voor het overgrote deel gefinancierd met eenmalige subsidies (FES en de Gemeente Den Haag en in natura door het beschikbaar stellen van personeel). De eerste continuïteitswaarschuwing van de accountant (zie punt 7.3) stamt al uit 2014.

Gemiddeld aantal personeelsleden: ca 10 (nihil in mei 2018)

Boedelsaldo: € 81.006,66

Verslagperiode: 27 oktober 2020 t/m 12 februari 2021

Bestede uren:

Verslagperiode Bestede uren

UdinkSchepel *112,20*

TKB *3,60*

Totaal *115,80*

1. Inventarisatie

1.1 Directie en organisatie

De missie van het Instituut is met veel zorg door de initiatiefnemers en de oprichters geformuleerd:

“Het Instituut is een onafhankelijk expertisecentrum met een internationale staf, gevestigd op de aanwezige kennisbasis te midden van internationale juridische verdragsorganisaties, in een stad die ruim een eeuw symbool is van vrede en recht, in een land dat de bevordering van de internationale rechtsorde verankerd heeft in zijn Grondwet. Het Instituut wijdt zich aan het bevorderen van kennis over recht en gerechtigheid als basis voor en in samenhang met vrede, veiligheid en sociale en economische ontwikkeling. Het Instituut doet dat door het samenbinden van de beste en meest innovatieve nationale en internationale kennis op deze gebieden en vanuit verschillende disciplines, actoren en geografische en culturelere perspectieven met het doel een geïntegreerde visie te ontwikkelen op vraagstukken waar (de dreigende) afwezigheid van recht en gerechtigheid kan leiden tot politieke, militaire, sociale en/of economische instabiliteit en ongelijkheid”

De missie van het Instituut gaat vanaf haar geboorte zwanger aan haar idealen. Het Instituut kenmerkt zich door: idealen, onafhankelijkheid, neutraliteit, internationaliteit en gevestigd op een locatie (in een stad en een land) waar recht en rechtvaardigheid centraal staan. Het Instituut was tevens bedoeld als gemeenschappelijk platform en verbinding. Aangenomen werd dat het Instituut nationaal ook een sociaal economische meerwaarde zou hebben. Het Instituut heeft vanzelfsprekend geen winstoogmerk. Uiteindelijk is meer dan 20mio aan subsidies gebruikt (zie verder hieronder – de meer economisch, zakelijke, dimensie).

De ideële dimensie en de verdiensten van het Instituut

De ambitieus en uitgebreid geformuleerde missie is –wat haar ideële kant betreft- uitstekend uit de verf gekomen. Het Instituut heeft in korte tijd een aanzienlijk internationaal renomme opgebouwd en gereputeerde publicaties en het licht doen zien. Personen van grote nationale of internationale reputatie hebben zich aan het Instituut verbonden.

Het Instituut heeft de navolgende palmares (zie o.a. antwoorden EZ op kamervragen Baudet en Hiddema). De verdiensten zijn beschreven in het kader van het antwoord op de vraag of de FES subsidie welbested is geweest. De ideële verdiensten van het Instituut worden verkort hier weer gegeven:

- Diverse projecten zijn uitgevoerd zoals "The Hague Approach": het opstellen van een handboek met 6 unieke principes die helpen bij duurzame vredesopbouw, maar ook het project "Conflict prevention in The Hague and the Metropolitan Area" (een opdracht van de Gemeente Den Haag. En het project "Water Diplomacy" en het project "Governance of climate adaptation in small islands developing states". Deze projecten en de daaruit voortvloeiende rapportages hebben volgens de externe evaluaties een aanzienlijke toegevoegde waarde. Met name "The Principles" en de "The Hague Approach" zijn hoogtepunten die veel navolging (kunnen) genieten. (zie ook punt 6.4).
- Het Instituut heeft als penvoerder en secretariaat een relevante bijdrage geleverd aan de "Commission on Global Security, Justice and Governance". De veel gebruikte publicatie "Confronting the crisis of global governance" heeft een relevante bijdrage geleverd aan het kennisplatform en de internationale rechtsorde.
- Het Instituut heeft diverse conferenties en bijeenkomsten georganiseerd waar de opkomst groter en relevanter was dan Nederland of Den Haag als organisator op had mogen hopen. Deze community functie van het Instituut galmt ook vandaag nog na (zie ook punt 6.4).
- Het Instituut heeft een veelgelezen serie publicaties opgezet. Deze "Distinguished Speakers series" heeft vele sprekers en schrijvers van naam aangetrokken. Ook hier slaagde het Instituut er ruimschoots in om haar doelstelling (het bijeenbrengen van kennis) te verwezenlijken.
- Voor het verder wereldwijd verspreiden van de kennis gebruikte het Instituut diverse zelf opgezette communicatiekanalen waaronder een digitale nieuwsbrief (met een relevant aantal hits – ook nu nog) en het uitbrengen van het vakblad "Intersections".
- Een niet in het antwoord op de kamervragen opgenomen element is het door de Instituut met verve ontwikkelde community rondom het The Hague Institute. Zelfs nu – in faillissement – wordt met bewondering over het Instituut gesproken. Het Instituut heeft zeker bijgedragen aan de bekendheid van Den Haag als stad van recht en veiligheid. Gesprekken met het Vredespaleis, de Carnegie Foundation (NYC), de Bertelsmann Stiftung leren ons dat dit deel van de missie meer dan geslaagd is. Er zijn ook diverse buitenlandse partijen geïnteresseerd in het behouden van wat wordt genoemd "the Legacy" van het Instituut (zie ook punt 6.4).

Bestuurlijke verantwoordelijkheid en organisatorische aspecten

(Het eerste bestuur): De Stichting (The Hague Institute) is uiteindelijk opgericht op 2 september 2010. Op dat ogenblik wordt het eerste bestuur benoemd en verantwoordelijk. Als oprichters van de stichting treden 4 natuurlijke personen op, waaronder via een volmacht de toenmalige burgemeester van Den Haag (J.J. van Aartsen). In de eerste bestuursverslagen en besluitenlijsten wordt J.J van Aartsen aangeduid door de notulist als de burgemeester (en niet als de voorzitter). Het tekent de vereenzelviging tussen het initiatief en de initiatiefnemer, de persoon en zijn stad. Het bij de oprichting op 2 september benoemde bestuur noemt zich in de komende jaren enigszins curieus een tijdelijk bestuur ("Provisional Board"). Vastgesteld wordt dat dit voor het Nederlandse recht moet worden gelijkgesteld met een gewoon statutair verantwoordelijk bestuur.

Het eerste bestuur heeft gefunctioneerd tot in 2014. De aanduiding "tijdelijk" of "provisional" is derhalve in de praktijk onjuist gebleken. Het bestuur heeft zich o.a. bezig gehouden met het na wat tussenpauzen (tot 2014) uiteindelijk vinden van een gereputeerde internationale voorzitter ("Dean" of "President"). Dit heeft lang geduurd. Dit bestuur is onder meer ook verantwoordelijk voor de FES subsidie aanvraag van 19 juli 2010 en het door EY doen vervaardigen van het Business Plan 2011 ("het projectplan" of ook wel genoemd "de business case") met daarin het beoogde "verdienmodel". Dit bestuur is tot 2014 ook verantwoordelijk voor de aanvragen bij EZ voor verlengingen van de subsidieperiode en de voorschotten en verhogingen terzake de FES subsidie. Het bestuur heeft ook een "Advisory Board" (Raad van Advies) geformeerd onder voorzitterschap van Madeline Albright.

De Raad van Toezicht ("Governing Board" volgens de statuten, later vernoemd naar "Supervisory Board" wordt pas in 2014 feitelijk geïnstalleerd en KvK ingeschreven. Het instellen van deze raad was volgens de statuten niet facultatief. Tot 2014 heeft het bestuur derhalve gefunctioneerd zonder toezicht. Dit was –strikt genomen- in strijd met het projectplan (zie hieronder).

(Fase nul): Daar was evenwel al het nodige aan vooraf gegaan. Opmerkelijk is dat de Ministerraad al op 19 februari 2010 –dus ver voor de oprichtingsbesluit dat het initiatief om het Instituut (een kenniscentrum) op te richten, moet worden gehonoreerd en (met subsidie) moet worden ondersteund. Al op 10 juni 2010 vindt in de Ridderzaal een feestelijke opening plaats van het Instituut in aanwezigheid van vele nationale en internationale genodigden, waaronder de Minister van EZ (die later de FES subsidie definitief toekent) en Madeline Albright (die later voorzitter wordt van de Raad van Advies ("Advisory Board"). Volgens de burgemeester van Den Haag (initiatiefnemer en eerste bestuursvoorzitter van het Instituut) is deze

bijeenkomst de officiële start van het The Hague Institute.

(De Haagse connectie): De gedachte aan een Instituut als dit ontstaat evenwel nog verder terug en vindt zijn oorsprong in een in 2008 aan de Haagse Gemeenteraad uitgebracht rapport in het kader van de Haagse ambitie om de positie als stad van vrede en recht verder uit te bouwen. Deze Haagse navelstreng leeft tot op de huidige dag voort. (zie ook punten 6.4 en 7.5).

Deze Haagse link wordt –naast de betrokkenheid van de burgemeester- ook bevestigd door de adhesieverklaring (al van 31 augustus 2009) waarin 8 bestaande Haagse kennisinstellingen zich verklaren tot de zgn. "founding fathers" van het Instituut. Men beoogt hierbij – door de samenwerking binnen de "The Hague Academic Coalition" - gezamenlijk een internationale kwaliteitsprong te maken.

De meer zakelijke dimensie (de jaren 2014 -2017)

(de koepelgedachte): Uit de verslagen van de eerste beraadslagingen (2010-2011) – dus eigenlijk nog voordat de activiteiten daadwerkelijk een aanvang nemen- en ook uit de adhesie verklaring van de founding fathers uit 2009 komt al het beeld naar voren dat men een koepel / een centraal platform beoogt te vormen met het Instituut als centrum. Men ziet derhalve een koepelmodel tussen de founding fathers en het Instituut. En geen concurrentie structuur. De founding fathers willen zichzelf en elkaar via het Instituut versterken. Men wil samenwerken (en zelfs ondersteunen) en ziet voor het Instituut blijkbaar een nog lege plek en dus een aanvullende en samenbundelende functie weggelegd.

(de FES subsidie): Op 19 februari 2010 heeft de Ministerraad besloten een bedrag van 17,45 mio van de FES gelden te alloceren voor het Instituut. De door het Ministerie van EZ uiteindelijk op 5 oktober 2010 toegekende FES subsidie is vervolgens in tranches afgeroepen. De subsidie is een keer verhoogd en er is – in de loop der jaren- een aantal malen een voorschot verstrekt. Dit met het oog op de (toen) nijpende liquiditeit bij het Instituut.

Het Instituut is later gestart dan oorspronkelijk bij de aanvraag verwacht. De plan begroting (tot 2016) voor het Instituut was inmiddels opgelopen van 38 mio naar 40,8 mio. De FES subsidie is uitdrukkelijk niet met dat verschil verhoogd. De oorspronkelijke FES subsidie is voorts slechts voor 12,2 mio (tot 2013) bedoeld als een bijdrage in de aanloop- en exploitatiekosten. Er zaten –zo op het eerste gezicht- op voorhand dus nogal wat gaten in de break even aspiraties van het Instituut.

In de FES beschikking van 5 oktober 2010 wordt er voorts vanuit gegaan dat de aanloop- en exploitatiekosten voor 1 mio worden afgedekt door de Gemeente Den Haag en voor 10,5 mio door de founding fathers door een in natura ("in kind") bijdrage. De minister stelt zijn subsidie uitdrukkelijk afhankelijk van deze bijdragen.

Volgens de (aangepaste) start begroting was derhalve toen al duidelijk dat er –ook met deze bijdragen- nog een aanzienlijk tekort zou ontstaan dat uit andere inkomsten diende te worden goedgeemaakt. Later is de bijdrage van de Gemeente Den Haag verder verhoogd en ook de FES subsidie is nadien uitgebreid.

Aan de FES subsidie zijn 11 uitdrukkelijke verplichtingen verbonden. De belangrijkste zijn de navolgende:

- De uitvoering van het plan moet exact volgens het project plan ("de business case") –zoals vastgelegd in het document van EY- worden uitgevoerd.
- Het Instituut dient de minister steeds terstond op de hoogte te brengen als zich een omstandigheid voordoet waardoor niet of niet tijdig aan de verplichtingen (zoals opgenomen in het projectplan) kan worden voldaan. Een permanente meldingsplicht dus.
- Het Instituut dient voorafgaande toestemming te verkrijgen voor een essentiële wijziging (> 15%) van de bedrijfsprocessen zoals opgenomen in het project plan.
- Elk exploitatiejaar dient te worden gerapporteerd met een duidelijk overzicht van het kostenverloop.
- De administratieve inrichting moet zodanig zijn dat een afwijking van de start begroting –die aan de FES aanvraag ten grondslag lag- meteen zichtbaar is.
- Er dient een "Mid-term review" te komen in 2013. Opgemerkt wordt hier dat in dat jaar het Instituut pas op grotere schaal zijn eerste daadwerkelijke activiteiten ontplooit. Men heeft er blijkbaar niet voor gekozen deze Mid-term review op te schuiven. Uitsluitend als deze tussentijdse review bevredigend zou zijn, zou de oorspronkelijke 12.2 mio worden verhoogd naar het maximaal toegezegde bedrag van 17,45 mio. Door de review niet te verschuiven is deze mogelijk te vroeg gekomen en zijn de toen bestaande haarscheuren in de bedrijfseconomische gezondheid van het Instituut nog onvoldoende zichtbaar geweest. De in juli 2013 door de Galan Groep (namens de "monitoring committee ") uitgevoerde Mid-term Review (paragraaf 3.2.6) onderkent wel enige problemen –zoals het nog steeds ontbreken van een zakelijke directeur- maar ziet toch vooral marktkansen voor het dan al gereputeerde Instituut. In paragraaf 4.2 wordt wel al gewezen op de noodzaak van een zgn. revolving fund – terugkerende vaste inkomsten- om de dan al gesignaleerde (autonome) liquiditeit te ondersteunen. Externe fondsenwerving is dan al een ondergeschoven kind.

(5 jaarstermijn): De belangrijkste voorwaarde – consequentie- staat niet met zoveel woorden in deze FES beschikking, maar volgt automatisch uit het betaalschema en de aard van de beschikking. De subsidie is een eenmalig startsubsidie en wordt verspreid over 5 jaren (en niet meer) uitbetaald. Deze liquiditeit valt dus uitdrukkelijk weg na die periode. Dit was ook met zoveel woorden voorzien in het projectplan. Dat is ook niet verbazend, een FES subsidie is immers ook geen programma of project subsidie, maar heeft een heel andere doelstelling, nl de versterking van de regionale maatschappelijke en economische structuren. Als de subsidie op is, moet het project er staan. Het was dus voor het Instituut van aanvang af een race tegen de klok om externe geldstromen tot stand te brengen.

(het jaar 2014): De activiteiten van het Instituut zijn daadwerkelijk en op een meer reguliere basis pas gestart in 2013 en het Instituut is in 2014 echt op stoom geraakt. Dat is 3 jaren na de toekenning van de FES gelden. In datzelfde jaar vindt het bestuur –zich nog steeds noemende “tijdelijk” bestuur of “Provisional Board” een internationaal gereputeerde “Dean” of “President” in de persoon van Abi Williams en kan worden voldaan aan de governance structuur zoals in het projectplan beoogd. Williams volgt dat jaar het (voltallige) bestuur op als enig bestuurder. Het is met name Williams die grote verdiensten heeft voor het internationaal op de kaart zetten van het Instituut (zie ideële dimensie hierboven). Het was zijn taak om het Instituut de gewenste internationale allure te geven. In die missie is hij zonder meer geslaagd. Naar een zakelijke directeur wordt dan nog gezocht. In dat jaar wordt ook officieel de “Supervisory Board” (een Raad van Toezicht) geïnstalleerd met D. Benschop als voorzitter. (Vreemd genoeg wordt Benschop al genoemd in de notulen van de Advisory Board van 10 juni 2011 als Voorzitter van de Supervisory board, maar de KvK inschrijving is pas van 1 februari 2014).

Begin 2014 wordt ook –verstandig voor de nieuwkomers- een financiële rapportage vervaardigd. Door PwC wordt (paragraaf 4 en buiten de scope van de opdracht maar in het verlengde van het projectplan van EY) gewaarschuwd voor het ontbreken van een noodzakelijk geachte continuïteitsreserve en men roept het Instituut op de externe inkomsten nu met spoed ter hand te nemen. Het Instituut gaat weliswaar een nieuwe fase in, maar de bedrijfseconomische gevaren zijn dan dus al goed zichtbaar. Het jaar 2014 is duidelijk het jaar van de echte start en de changing of de guards. De oprichters verlaten het toneel. De betrokkenheid van de gemeente Den Haag wordt lossier (zie ook punt 7.5) . De Raad van Toezicht houdt vanaf dat moment toezicht op de (enige) bestuurder. De “Dean” bestuurt de organisatie. Men is nog steeds op zoek naar een zakelijk directeur die de acquisitie (de externe geldstroom) ter hand moet nemen. Een memo vanuit het management van 12 oktober 2014 geeft met zoveel woorden aan dat voor de laatste 2 jaren van de 5 jaars FES termijn nog slechts ca 5.25 mio beschikbaar is en dat er haast gemaakt moet worden met de meer commerciële activiteiten (d.w.z. de acquisitie en de externe

geldstroom). Dit is immers een FES voorwaarde c.q. consequentie.

In januari 2014 wordt ook een rapport uitgebracht dat op instructie van de Gemeente Den Haag –ook- opgemaakt is door PwC. De gemeente als grote subsidiegever (2 mio na de verhoging) heeft natuurlijk ook behoefte aan een soort review. Ook de in dat rapport beantwoorde vragen gaan een beetje langs het probleem heen dat al die jaren speelde. Vanzelfsprekend ging het de gemeente als subsidiegever om de vraag of de financiële procedures goed waren en de gelden juist werden besteed. Maar het –ook toen al- dreigende tekort aan liquiditeit wordt niet extra bekeken. Er worden geen materiele tekortkoming aangetroffen in de financiële procedures (in het licht van het eind van de geld stroom is dat bijna " so what ?") . En bij de laatste vraag (zijn er financiële aandachtspunten?) wordt –weliswaar wel- het vormen van de continuïteitsreserve vermeld maar er wordt – op basis van 2013- geen zorg geuit. En dat terwijl dan al vast moet staan dat het dan eigenlijk onmogelijk is om de FES inkomsten te vervangen na 4 jaar. (Dan moet de externe omzet dramatisch stijgen en dat is niet aannemelijk om dat er sprake is van een concurrentie model i.p.v. de eerder voorgestane bundeling van krachten). Al met al ontbreekt de focus op de liquiditeit (eigenlijk omdat er nog zoveel aan zit te komen, maar men weet dat het dan ook in 1 keer ophoudt). Hetzelfde euvel zit in de Mid-term Review 2013.

(het ontbreken van een zakelijk directeur): In 2015 wordt een zakelijk directeur gevonden, maar deze is na 9 maanden al weer vertrokken na een vastgestelde incompatibilite des humeurs met de Dean. Op dat ogenblik kiest de Raad van Toezicht ervoor een statutenwijziging door te voeren en te gaan werken met 1 bestuurder. Men kan Williams niet missen – meent men. Dit vervallen van de zakelijke directeur is materieel gesproken in strijd met het projectplan en had gemeld moeten worden in het kader van de FES voorwaarden. Het is een relevante koerswijziging waarbij het accent niet primair op de acquisitie komt te liggen. Ondertussen groeit de internationale reputatie van het Instituut onder leiding van Williams gestaag. Hij is vanaf dat ogenblik evenwel tevens de enige eindverantwoordelijke voor de acquisitie.

(de jaren 2015-2017): in de jaren 2014-2017 is er cumulatief voor ca 8 mio aan externe omzet behaald. Dat is een reuze inspanning geweest. Dit is mogelijk geworden door de steeds verder doorgroeiende internationale reputatie van het Instituut. In het eerste gedeelte van deze periode waren de evaluaties lovend en positief. Later zakt de kwaliteit –blijkens de evaluaties- wat terug en wordt deze minder baanbrekend. De ingezette groei van de externe geldstroom zwakt in 2016 dan ook zienderogen af. Er wordt geen volgroeide vervangende geldstroom gerealiseerd terwijl de FES gelden vanaf 2016 vrijwel uitgeput zijn. Verdere externe liquiditeitsondersteuning o.a. (project subsidies) is niet structureel voor handen. Ook gesprekken van de ex voorzitter van het eerste bestuur / mede oprichter van het Instituut met 3 SG's van 3 voor het Instituut

relevante ministeries biedt geen uitkomst meer.

Al in november 2015 (tijdens de spectaculaire groei van het Instituut) wordt een memo geschreven door het management ("a systematic approach to development") waarin expliciet duidelijk wordt gemaakt wat er aan schort en hoe de externe funding kan worden aangeboord. Er moet meer op contract basis worden gewerkt (commerciële opdrachten). Er wordt op aangedrongen dat bij de tarifiering –net als bij het projectplan (het EY business plan uit 201; zie hierboven) ook dekking wordt gezocht voor alle kosten en de overhead van het Instituut. Deze vorm van inkomsten zou ca 80% van de dekking moeten gaan regelen. Daar is dan -1 jaar voor het einde van de FES- dus nog geen sprake van. Ook wordt met klem onderkent dat men –meer structurele- subsidie nodig heeft. De hoop op deze "institutional funding" is vanzelfsprekend laag- want dan raakt men aan de grenzen van de staatssteun thematiek. De EU verbiedt immers staatssteun. Ook dit memo is vanzelfsprekend besproken met de Raad van Toezicht.

In december 2016 – meer dan een jaar na de interne oproep van november 2015- volgt een Management report. In dit report – uitgebracht onder leiding van Williams- wordt uitbundig gewezen op de grote inhoudelijke successen. 75% van dit rapport behelst de berichtgeving van de President over de programma inhoudelijkheid. Er is vrijwel geen aandacht voor de bedrijfseconomische grondslag van het Instituut. Er wordt –bijvoorbeeld- niet vastgesteld dat het –qua liquiditeit en rentabiliteit- 5 voor 12 is. Het rapport ademt – naast de verwijzingen naar de inhoudelijke successen- de sfeer uit van "het komt wel goed". Zonder te negatief te willen zijn is dit natuurlijk een houding die kenmerkend is voor mensen die gewend zijn in de publieke sector werkzaam te zijn. (Er komt altijd wel weer geld). Men volstaat laconiek met de vaststelling " achievement more with less ", maar zonder aan te geven hoe dat dan –en nu binnen een jaar- zou moeten. In dit document ontbreekt duidelijk de sense of urgency. De bedrijfseconomische aspecten zijn een ondergeschoven –verwaarloosd-kind. Vastgesteld wordt hier dat –achter af in juni 2018- ook de Gemeente (1 van de belangrijkste actoren en initiatiefnemers) bij de beantwoording van de vragen uit de raad (vraag 15), dezelfde conclusie trekt. Het college constateert dat bij het bestuur en de RvT onvoldoende urgentie werd gevoeld om tijdig en adequaat in te grijpen.

Op het hoogtepunt van het Instituut (midden 2016) heeft het Instituut op het internet ca 9800 trouwe followers (Facebook, LinkedIn en Twitter) en naar het oordeel van de bestuurder (Williams) "the leading thinktank in the Hague" . Maar onder de oppervlakte woekert dan al geruime tijd een groot bedrijfseconomisch probleem door de aanstormende liquiditeitscrisis. Men bleef ziende blind en horende doof voor deze fatale en onvermijdelijke liquiditeitsontwikkeling.

In februari 2017 wordt een nieuw business plan (2017-2019) gepresenteerd aan de RvT dat eigenlijk teruggrijpt op –een herhaling is van- het management memo uit 2015 met – een hernieuwede- een focus op meer commerciële opdrachten en institutionele funding. Hier blijkt dat eigenlijk 2 volle jaren verloren zijn gegaan om wat te doen aan de zwakke bedrijfseconomische grondslag van het Instituut. Het nieuw plan voorziet ook in een grote kosten reductie en personele reorganisatie om uit de neerwaartse spiraal te komen. 2017 moet een transitie jaar worden. Ook bevat het plan eigenlijk een cri de coeur om alsnog samen te werken met de andere kennisinstellingen in de Haag (zie “koepelgedachte” hierboven). Dat is een eufemisme voor een reddingsoperatie. In het plan zijn geen vaststaande nieuwe inkomstenbronnen geïdentificeerd die nodig zijn voor het welslagen van een reddingsoperatie. Een soort herstelplan op basis van hoop.

Er volgt in december 2017 nog een memo van de hand van de voorzitter van de RvT (D. Benschop) en de bestuurder ad interim (S van Hoogstraten). Centraal staat daarin het uitbetaald krijgen van het laatste staartje van de FES subsidie (ca 125k). Inmiddels is het besef ingedaald dat de reddingsoperatie 2017 niet zal slagen –niet geslaagd is. Men concentreert zich op het elders onderbrengen van de lopende projecten en het netwerk dat is opgebouwd (eigenlijk gaat het hier al om de “Legacy” van het Instituut; zie ook punt 6.4). Men constateert dat de FES gelden in de loop der tijden juist besteed zijn. Men constateert ook dat ver geen duurzame toekomst is voor het Instituut. Men hoopt een faillissement te kunnen voorkomen, maar realiseert zich dat er onvoldoende middelen zijn om de resterende schulden te voldoen. De RvT neemt de aanbevelingen (onderbrengen van de projecten elders en alle kosten stoppen) over. Eigenlijk valt hier het doek voor het The Hague Institute. Feitelijk treedt hier een fase in met een discontinuïteitsperspectief.

Op 4 april 2018 wordt het ontbindingsbesluit genomen door de bestuurder a.i. en de RvT en wordt de vereffenaar (A. Nijssen) benoemd. Vanaf die datum is het Instituut ontbonden. Op die datum verschijnt ook een verklaring op de website dat de activiteiten zijn gestaakt. Bij dit afscheid is opvallend dat wordt vermeld dat het Instituut haar taak volbracht heeft (“ met its public task”) . Ook wordt –opvallend genoeg- aangegeven dat het Instituut in 2010 is opgericht door de Gemeente Den Haag en de “founding fathers” (zie hierboven).

Het faillissement is op eigen aangifte uitgesproken op 8 mei 2018.

Bovenstaande weergave van de Rise & Fall van het Instituut is –achteraf-voorgelegd aan diverse voormalige functionarissen van het Instituut. Daarbij heeft –waar nodig- hoor en wederhoor plaatsgevonden, met name waar de bronnen elkaar tegen leken te spreken. Uiteindelijk werden 4 commentaren ontvangen. Er bestaat geen aanleiding om de weergave te wijzigingen. Gezien de feitelijke aard van de weergave is dit ook niet

vreemd. (m.u.v. het jaar van de kick off bijeenkomst –die was een jaar later). Verdere aanvullingen zijn –kijkende naar de perspublicaties- ook niet nodig gebleken. Bovenstaand relaas lijkt daarmee vast te staan. Er is geen commentaar ontvangen van de Gemeente den Haag of het departement van Economische Zaken (EZ).

Er heeft meerdere malen overleg plaatsgevonden tussen de boedel en diverse Kamerleden in het kader van de (gestelde en beantwoorde) Kamervragen.

De boedel heeft kennis genomen van de vragen en de antwoorden en heeft kennisgenomen van het recente overleg binnen de Gemeente raad en de uitlatingen van de wethouder. De boedel heeft kennisgenomen van het – naar het oordeel van de boedel- voorlopig onjuiste standpunt van de wethouder dat de Gemeente geen enkele verantwoordelijkheid draagt voor deze deconfiture. (verwezen wordt ook naar de positie van de oprichters; zie hierboven). In het 2de en 3de kwartaal 2018 heeft vruchtbaar contact plaats gehad met vertegenwoordigers van de Gemeente in het kader van de doorstart (zie punt 6.4).

In het kader van de FES financiering en de controle door EZ terzake de FES heeft een aantal malen overleg plaatsgevonden tussen het departement en de boedel over de bewaarplicht van de (FES) administratie. Terzake was (zelfs) een sommatie ontvangen. De administratie van het Instituut wordt nu deels gehouden door de boedel en grotendeels door de laatste bestuurder. Zodra dit faillissement is afgewikkeld zal de resterende administratie worden overgedragen aan de laatste bestuurder. Het is (nog) niet mogelijk gebleken om de gehele mailserver beschikbaar te krijgen in de cloud. Recent zijn –door de huisbewaarder van de oude locatie- 2 harde schijven aangereikt die mogelijk meer data bevatten.

1.2 Lopende procedure

Er zijn geen lopende procedures bekend.

1.3 Verzekeringen

Alle verzekeringen waren voor faillissement door de vereffenaar al opgezegd en grotendeels beëindigd. Dit met uitzondering van de bestuurdersaansprakelijkheids -polis. De RvT en de vereffenaar houden blijkbaar rekening met het feit dat er –gezien de penibele financiële situatie- sprake van schade zou kunnen zijn. Men ziet de bui blijkbaar al hangen. De curator heeft voor de boedel vervolgens ook het uitloop risico (voor aanspraken na faillissementsdatum) ingekocht. (Zie ook punt 7.5).

Door de boedel is bij de verzekeraar van de bestuurdersaansprakelijkheid het zgn. uitlooprisico ingekocht. Deze afspraak is via de tussenpersoon tot stand gebracht. De premiekosten zijn door de curator voorgeschoten en

nog niet ten laste van de voormalige bestuurders en toezichthouders gebracht.

1.4 Huur

De huurovereenkomst voor het pand Sofialaan 10 (het internationaal bekende thuis van het Instituut) was al eind 2017 opgezegd door het toenmalige bestuur. De ontruiming is in mei 2018 door de vereffenaar afgewikkeld. De verhuurder (de VNG) heeft een bankgarantie op grond van de huurachterstand uitgewonnen. Het Instituut heeft –al voor het einde van de huurovereenkomst – een (onder) huur overeenkomst gesloten met het Indische Herinneringscentrum (IHC). Tussen de vereffenaar en het IHC bestond verschil van mening over de over en weer te betalen bedragen. En de inmiddels vertrokken ad interim bestuurder en later de vereffenaar werd het verwijt gemaakt de ene crediteur wel te voldoen en de andere niet. (zie ook punt 7.6). Het IHC heeft daarop medio 2018 besloten het faillissement van het Instituut aan te vragen. Mede op basis van dit voornemen heeft het Instituut haar eigen faillissement aangegeven. Het IHC is inmiddels de hoofdhuurder en heeft haar restant vordering ter verificatie ingediend.

Het IHC heeft recent aandacht gevraagd voor het feit dat het oude adres nog op de website van het Instituut staat. Dat leverde overlast op bij het IHC –dat inmiddels zal verhuurt aan haar doelgroep. De koper (zie punt 6.4) is verzocht het adres op de website te wijzigen. Het IHC zelf maakte tot voor kort blijkbaar gebruik van het centrale nummer van het Instituut. Dat gebruik is –pas na de gebleken verwarring- gestaakt. Het IHC heeft de telefonische aansluiting inmiddels opgezegd.

1.5 Oorzaak faillissement

Bij het onderzoek naar de oorzaken van een faillissement moet men zich realiseren dat het kijken achteraf is met de kennis van alles wat er is gebeurd. Hoe recenter of hoe overzichtelijker een gebeurtenis, hoe minder dat natuurlijk geldt. Het gaat bij een oorzaken onderzoek er niet om, om zoveel mogelijk schuldigen te identificeren . Dat doet een rechter. Er wordt op gewezen dat alle bevindingen voorlopig zijn en kunnen wijzigen. Voorts wordt erop gewezen dat naar Nederlands recht alle statutaire verantwoordelijkheid in beginsel een collectieve is en alleen in uitzonderingsgevallen sprake is van individuele verwijtbaarheid en aansprakelijkheid voor schade (zie verder ook punt 7.5).

De concrete aanleiding voor het faillissement – van de al ontbonden en in vereffening verkerende stichting- is dat er krediteuren aan de bel bleven trekken. Dat is natuurlijk vanzelfsprekend. Het Instituut moet –ook in vereffening- gewoon zijn schulden betalen (en als er niet genoeg is moet iedereen hetzelfde percentage krijgen). Het Indisch Herinneringscentrum wilde volledig betaald worden en beschuldigde het Instituut (de vereffenaar) van het voortrekken van de ene crediteur boven de ander

(selectieve betaling) en heeft gedreigd het faillissement van het Instituut aan te vragen. Daarop heeft de vereffenaar samen met de RvT besloten zelf het faillissement van het Instituut aan te vragen.

Maar de oorzaken van dit debacle liggen natuurlijk veel dieper. Hierboven (zie punt 1.1) zijn al enige oorzaken geïdentificeerd. Het gaat er daarbij uitdrukkelijk niet om of de ideële missie geslaagd is (dat is zeker zo) en of de FES gelden goed besteed zijn (publieke uitlatingen lijken erop te duiden dat een aantal betrokkenen meent dat daarmee de kous af is. Dat is natuurlijk niet zo, zolang er onbetaalde krediteuren het slachtoffer zijn).

De belangrijkste oorzaak van dit faillissement is vanzelfsprekend dat men er niet in is geslaagd -voldoende en blijvend-vervangende inkomsten te vinden voor het onvermijdelijk na de subsidieperiode wegvallen van de FES gelden. Men is daar niet tijdig genoeg mee begonnen en daar heeft onvoldoende het accent op gelegen. Deze enorme opdracht heeft veel te weinig aandacht gekregen. De nadruk lag op de inhoud en niet op de bedrijfseconomische aspecten. Dat is een typische overheidshouding. De actoren zijn vrijwel allemaal afkomstig uit het (pseudo-)publieke domein.

Opvallend is evenwel dat al in het businessplan uit 2011 van EY (het zgn. "projectplan" – zie hierboven) wordt onderkend dat het geheel wegvallen van de FES gelden levensbedreigend kan zijn. Dit projectplan vormt de basis van de FES aanvraag. Het projectplan biedt ook een oplossing voor dit probleem, namelijk het hanteren van een opslag bij die activiteiten die extra worden ontwikkeld (de externe geldstroom). Daar moet dus een extra percentage worden gefactureerd om – met de opbouw van die marktpositie- een blijvend hoger tarief te creëren waarmee het wegvallen van de FES gelden kan worden opgevangen. Zoals vermeld is men er in geslaagd in de jaren 2015-2016 om een redelijke andersoortige omzet te creëren. Maar dat zit geen opslag in verdisconteerd. Daarmee is die dekking natuurlijk niet tot stand gekomen en werd er niet alleen geen continuïteitsreserve gevormd, maar ook geen blijvende lucratievere marktprijs voor de activiteiten.

Ook latere rapporten uit 2013 -2016 (zie hierboven bij punt 1.1) maken melding van de noodzaak om een externe (d.w.z. niet FES) geldstroom te creëren en een continuïteitsreserve te vormen. Deze reserve is niet gevormd. En de externe geldstroom is –zeker niet blijvend- niet tot stand gekomen. Wel is men-zoals vermeld (zie hierboven bij ideële dimensie) erin geslaagd grote projecten binnen te halen. In die zin was het Instituut voor de voordeur een succes en achter de voordeur een economisch probleem.

Terugkijkend –en dus wellicht onvoldoende zichtbaar bij de start, maar veroorzaakt door de combinatie van omstandigheden- is de stelling niet gewaagd dat het Instituut eigenlijk vanaf het begin voor een onmogelijk opdracht werd geplaatst. Het is niet goed mogelijk in zo'n korte tijd het wegvallen een zo grote funding als de FES gelden als startend bedrijf op te vangen. Dit is een weeffout uit de oprichtingsfase en dit risico had vooraf

kunnen worden ingedekt. Men was –net als gewone mislukkende ondernemers- gewoon te optimistisch zonder rekening te houden met de tegenvallers. Gewone ondernemers gaan tijdig in de remmen. Hier is men eigenlijk doorgedaan tot het geld op was.

Het verdient hier ook vermelding dat de koepelgedachte geen ogenblik uit de verf is gekomen. Het was uitdrukkelijk de bedoeling dat men binnen de Academic Coalition (de Haagse kenniscentra; de founding fathers) de krachten zou(den) bundelen in plaats van een concurrentie model te hanteren. Aan de adhesie verklaring uit 2009 (zie hierboven) en de afspraken en toezeggingen nadien wordt veelal slechts lippendienst bewezen. In de praktijk is sprake van een (mate) van concurrentie. Ook de toezeggingen in natura zijn voor een relevant gedeelte niet nagekomen. Zowel de samenbundeling als de subsidie in natura waren evenwel FES voorwaarden. Het niet volledig nakomen daarvan is derhalve in strijd met de FES beschikking. Ook elders –bijvoorbeeld binnen de overheid- was sprake van een minder grote gunfaktor dan waar blijkbaar op gerekend is om te komen tot blijvende continuïteit. Mogelijk heeft men te lang gedacht dat er wel een nieuwe (institutionele) subsidie zou komen (wat de gesprekken van de ex voorzitter van het bestuur met de SG's verklaart; zie hierboven).

Het Instituut is later gestart dan gepland. De (kosten-)begroting liep daardoor op. De toegekende subsidie is evenwel niet met het verschil verhoogd. De latere verhoging van de subsidie was anders geoormerkt en al belegd. Daardoor ontstaat –weliswaar aan het begin- een achterstand die is pas aan het einde wreekt. Dat heeft zijn weerslag gehad op de in 2016 verslechterende liquiditeit.

Ook het ontbreken van een zakelijke directeur – het commerciële gezicht met de commerciële focus- kan niet onvermeld blijven als oorzaak van het faillissement. De statutenwijziging uit 2014 is in die zin te luchthartig genomen en mogelijk onder druk van en dreigend vertrek van Williams. Het ontbreken van een zakelijke directeur verklaart mogelijk waarom met zolang de aard van de veelvuldige waarschuwingen uit de diverse rapporten heeft onderschat. De mentaliteit was waarschijnlijk toch teveel gericht op het aanzien van het Instituut en te weinig op de financiële huishouding en de daar levende bedreigingen. Mogelijk is deze mentaliteit ook de reden waarom de President (Williams) eigenlijk los kwam te staan van de interne organisatie en daaraan waarschijnlijk onvoldoende echte –bedrijfsturende- leiding gaf. Het heeft de RvT blijkbaar ontbroken aan de noodzaak om aan deze mentaliteit wat te doen. In het gewone bedrijfsleven zou een situatie als deze nooit lang (kunnen) voortduren.

Verdere bestudering van de onderliggende stukken leert dat –hoewel slecht zichtbaar en qua liquiditeit verscholen door de FES gelden- de weeffout waarbij zonder de in de FES aanvraag en het oorspronkelijke projectplan van EY uit 2011 genoemde opslag werd gefactureerd, de meest in het oog springende bedrijfseconomische oorzaak is. Anders dan toegezegd heeft

men geen hoger tarief in rekening gebracht en is de markt niet gewend geraakt aan dat hogere tarief (dat bedoeld was om het wegvallen van de FES gelden goed te maken). Dit besluit (het afzien van die opslag) is mogelijk gebaseerd op de toch gebleken internationale en/of onderlinge concurrentie met de founding fathers. Maar door de activiteiten voort te zetten zonder die opslag en in onderlinge concurrentie is principieel afgeweken van het projectplan. Met alle gevolgen van dien (zoals voorspeld door EY in haar rapport uit 2011 – de opslag als enige structurele oplossing voor het wegvallen van de FES gelden).

Deze beide besluiten (het doorgaan in onderlinge concurrentie en het afzien van de opslag) liggen aan de basis van de latere –funeste- ontwikkelingen. Het afwijken van het projectplan is in strijd met de FES voorwaarden die daarmee ten principale (mogelijk) terugvorderbaar zouden zijn. Daar staat evenwel tegenover dat de tussentijdse reviews uitvoerig waren gedocumenteerd en de goede lezer deze afwijkingen zelf had kunnen (en wellicht moeten) constateren.

Ook de founding fathers hebben gehandeld in strijd met de in 2009 getekende adhesie verklaring door te (blijven) kiezen voor onderlinge concurrentie (en bovendien niet allemaal alle toegezegde fte's in natura ter beschikking te stellen). Hieruit moet waarschijnlijk de conclusie worden getrokken dat het Instituut een veel minder welkome nieuwe speler was dan de initiatiefnemers veronderstelden.

Naast de basale fouten aan het begin (geen opslag / toch concurrentie) is het in de periode 2014- 2018 niet vinden van structurele en voldoende FES vervangende omzet natuurlijk een belangrijke oorzaak van dit faillissement.

Jammer genoeg stond de inmiddels enorme internationale reputatie van het Instituut niet garant voor bedrijfseconomisch succes. Vakinhoudelijke kwaliteit gaat zelden hand in hand met economisch succes. Aanzien verkoopt zichzelf niet. Hier heeft zich waarschijnlijk het onderbezet zijn van de zakelijke flank van het bestuur echt gewroken. Opvallend is dat de Vz van de RvT in 2018 publiekelijk heeft laten weten –en de boedel heeft bevestigd- dat er geen echte business case was. Deze zienswijze is door geen van zijn collega's tegengesproken. De onbezorgde voortzetting van de bedrijfsactiviteiten van het Instituut komt dan (ondanks de ongetwijfeld goede bedoelingen) in een schril daglicht te staan. De onbetaald gebleven schulden hadden voorkomen kunnen worden.

2. Personeel

2.1 Aantal ten tijde van faillissement

Er waren op faillissementsdatum geen werknemers meer in dienst. De laatste 2 werknemers hebben een ontbindingsovereenkomst getekend voordat het Instituut in vereffening ging (4 april 2018). Opvallend is dat de

toegezegde transitievergoedingen niet zijn voldaan (zie ook punten 7.6 en 8.3). De curator acht dit maatschappelijk ontoelaatbaar nu het uitbetalen daarvan natuurlijk de voorwaarde van de werknemer is om met het ontslag in te stemmen.

2.2 Aantal in jaar voor faillissement

Het gemiddelde aantal werknemers inde jaren 2014-2017 bedroeg 10-12 fte.

2.3 Ontslagaanzegging

Niet van toepassing

2.4 Werkzaamheden personeel

Diverse ex werknemers hebben contact gezocht met de curator. Daar is in vele gevallen ook inhoudelijk mee gesproken. Een enkele ex werknemer had (toch) nog gegevens of bankpassen etc. in bezit. Die zijn alsnog overgedragen.

De boedel heeft zich het lot aangetrokken van de (laatste) werknemers die voor faillissement onder toekenning van een transitievergoeding af zijn gevloeid (zie o.a. punt 7.5). Inmiddels is feitelijk vastgesteld dat die vergoedingen daadwerkelijk niet zijn voldaan, terwijl de werknemers instemden met het ontslag in ruil voor deze vergoeding. De boedel acht de bestuurder en de RvT daarvoor verantwoordelijk. Het onbetaald blijven van deze bedragen is –naar het oordeel van de curator- maatschappelijk onverantwoord.

Inmiddels is overeenstemming bereikt met de ex bestuurders en toezichthouders over de door de curator gesignaleerde verantwoordelijkheden (zie punt 7.5). Dit zal leiden tot een financiële regeling. Maar dit zal deze ex-werknemers niet helpen. Hun vorderingen uit hoofde van de onbetaalde transitievergoedingen zijn niet verifieerbaar en kunnen derhalve niet door de boedel worden erkend in het kader van de verificatievergadering (zie punt 8). De curator heeft het onbetaald laten maatschappelijk onbetamelijk genoemd. Zeker in het licht van de wel aan Clingendael verrichte betaling (zie punt 7.6).

3. Activa onderneming

Onroerende zaken:

3.1 Beschrijving:

Geen

3.2 Verkoopopbrengst:

Niet van toepassing

3.3 Hoogte hypotheek:

Niet van toepassing

3.4 Boedelbijdrage:

Niet van toepassing

Toelichting onroerende zaken:

3.5 Werkzaamheden onroerende zaken:

Geen

Bedrijfsmiddelen

3.6 Beschrijving:

Geen. Alle vaste activa waren al voor faillissement door de vereffenaar verkocht –en de opbrengst was verrekend- in het kader van de afspraken met het IHC (zie ook punt 1.4).

3.7 Verkoopopbrengst:

Niet van toepassing

3.8 Boedelbijdrage:

Niet van toepassing

Toelichting bedrijfsmiddelen:

3.9 Bodemvoorrecht fiscus:

Niet van toepassing (er is bovendien geen pandrecht van de bank).

3.10 Werkzaamheden bedrijfsmiddelen:

Geen

Vorraden / onderhanden werk

3.11 Beschrijving:

Er was voor 4 april 2014 sprake van een nog lopend project voor Montenegro (althans nog niet met een eind rapportage afgerond project). Dit project is gestaakt. De opdrachtgever zou nog een betaling moeten verrichten. Het project werd gesponsord door Zwitserland.

Nadere contacten met de betreffende opdrachtgevers heeft uitgewezen dat de projecten inmiddels (al voor faillissement) waren komen stil te liggen (soms door het niet betalen van de betreffende onderzoeker). De opdrachtgever heeft het project gestaakt of elders ondergebracht.

3.12 Verkoopopbrengst:

Geen

3.13 Boedelbijdrage:

Niet van toepassing

3.14 Toelichting voorraden/ onderhanden werk:

De niet met een afsluitend rapport gestaakte projecten moeten worden nagelopen om te bezien of er nog een betaling kan worden bewerkstelligd. (het betreft Montenegro en Qatar).

Deze controle heeft plaatsgevonden en de boedel is tot de slotsom gekomen dat het heropstarten van deze nog "lopende" projecten geen echte optie meer was. Vast staat dat de projecten al stillagen toen het Instituut bin liquidatie ging (april 2018).

Werkzaamheden voorraden / onderhanden werk: Geen

Ook het door de NWO ondersteunde project Libië/EU kan niet verder worden afgewikkeld. Dit project is al voor faillissement gestrand bij de mondelinge presentatie. Door het ontbreken van de schriftelijke verslaglegging conform de afgesproken condities ziet de NWO er van af de laatste 15k te voldoen.

Andere activa

3.15 Beschrijving:

Bekeken moet worden welke rechten het Instituut te gelde kan maken. Het gaat hierbij om de handelsnaam, de domeinnaam en de website en de

auteursrechten op de publicaties. Ook gaat het om de -op zichzelf vrij beschikbare- The Hague Approach en de The Hague Principles.

Het gaat hier om de –wat wordt genoemd- “Legacy” of the Hague Institute (zie ook punten 1.1 en 6.4).

Inmiddels is de “Legacy” verkocht aan een buitenlandse belangstellende. (zie punt 6.4).

3.16 Verkoopopbrengst:

Nog onbekend (zie ook punt 6.4).

3.17 Boedelbijdrage:

Niet van toepassing

3.18 Toelichting andere activa:

Zie bij 3.15

3.19 Werkzaamheden andere activa:

Geen

4. Debiteuren

4.1 Beschrijving debiteuren:

Bij de faillissementsaanvraag is aangegeven dat er sprake zou zijn van 3 projecten waar nog geen eindrapportage heeft plaatsgevonden. Nagegaan moet worden wat de stand van de discussie en de rapportage is. Complicatie is evenwel dat de betreffende rapporteurs niet in dienst waren en (ook) deels onbetaald bleven.

4.2 Omvang debiteuren:

Bij de faillissementsaanvraag is melding gemaakt van een totaal bedrag van 40k. De incasseerbaarheid van dit bedrag moet worden betwijfeld.

Inmiddels is wel duidelijk dat de opdrachtgevers (de debiteuren) niet voornemens zijn de resterende bedragen te voldoen. Dit ligt aan het feit dat de opdrachten (Montenegro; Ethiopië e.a.) nog niet waren afgerond en niet kunnen worden afgemaakt. Natuurlijk is dit in een faillissement een bekend fenomeen, maar in dit geval is het –doordat de organisatie voor faillissement al uiteen gevallen was (en zelfs in liquidatie) – niet goed doenlijk daar een (internationale) incasso inspanning van te maken met alle kosten risico's van dien. De vereffenaar heeft de boedel nog geprobeerd te

helpen, maar ook dit heeft uiteindelijk niet tot enige betaling geleid. (Zie ook punt 3.14).

4.3 Opbrengst:

Nog onbekend

Een reële opbrengst valt niet te verwachten.

4.4 Boedelbijdrage:

Niet van toepassing

4.5 Toelichting debiteuren:

Zie bij 4.1

4.6 Werkzaamheden debiteuren:

Verder onderzoek naar de incasseerbaarheid van de opgegeven debiteuren. In het geval van project Montenegro het aanspreken van de Republiek Zwitserland als sponsor.

Afgerond

5. Bank / zekerheden

5.1 Vordering van bank(en):

Geen

Toelichting vordering banken:

5.2 Leasecontracten:

geen

5.3 Beschrijving zekerheden:

Niet van toepassing. In de periode dat de bankgarantie (zie punt 1.4) nog niet was aangesproken was er een geblokkeerd saldo op een separate rekening. Dat bedrag is waarschijnlijk verrekend met de uitgewonnen bankgarantie.

5.4 Separatistenpositie:

Niet van toepassing

5.5 Eigendomsvoorbehoud:

Geen

5.6 Retentierechten:

Geen

5.7 Reclamerechten:

Geen

5.8 Boedelbijdragen:

Niet van toepassing

5.9 Werkzaamheden bank/zekerheden:

Geen

6 Doorstart / voortzetten onderneming

Voortzetten onderneming

6.1 Exploitatie / zekerheden:

Niet van toepassing. De activiteiten van het Instituut liggen al stil vanaf eind 2017 en de stichting is ontbonden per 4 april 2018.

6.2 Financiële verslaglegging:

Niet van toepassing

6.3 Werkzaamheden voortzetten onderneming:

Geen

Doorstarten onderneming

6.4 Beschrijving:

Het Instituut was een succes voor de voordeur en een financieel probleem achter de voordeur. Er is geen sprake van roerend actief. Er is wel sprake van een goede internationale reputatie. Er is duidelijk sprake van een "Legacy". Ook is er sprake van een naamsbekendheid, zijn er nog steeds hits op de website en worden er internationaal nog verwezen naar de The Hague Approach en de The Hague Principles.

Er bestaat internationale belangstelling voor deze Legacy (zie ook punt 3.15). Er hebben zich 5 partijen gemeld die met de boedel willen spreken over voortzetting van de werkzaamheden en het overnemen van de positie die het Instituut innam. In het kader van deze belangstelling heeft de boedel bij het Rijk en de voorzitter van de RvT (D. Benschop) en de voormalig bestuursvoorzitter/oprichter (J. van Aartsen) en BZ of het nationaal belang zich zou verzetten tegen een afspraak met een buitenlandse partij. Het antwoord op die vraag luidde ontkennend. Toch kan men zich voorstellen dat een buitenland de ontwikkelde beginselen gebruikt op een wijze die voor het land onaangename klanken heeft.

De curator heeft de buitenlandse belangstellende steeds voorgehouden dat naar zijn oordeel en link met Den Haag een voorwaarde zou moeten zijn voor een succesvolle overname van de positie van het Instituut. Dat standpunt kan steeds rekenen op veel begrip. Men wil gebruik maken van de internationale reputatie van Den Haag als stad van vrede en recht.

Recent hebben het departement van EZ en de Gemeente laten weten toch een voorkeur te hebben voor een Nederlandse "doorstart" zodat de Legacy voor de stad behouden blijft (opnieuw een bewijs van de link met de Gemeente Den Haag; zie ook punt 1.1). De boedel heeft laten weten dat gehoor kan worden gegeven aan deze wens, mits dat voor de boedel dezelfde opbrengst betekent als bij het alternatief. (een matchingsrecht). Mogelijk lukt het de Gemeente om partijen bij elkaar te halen die dit mogelijk kunnen maken. Lukt dit niet dan zal de boedel een afspraak maken met een buitenlandse partij.

De boedel houdt voor de duur van deze gesprekken de website in de lucht. Het Facebook en het LinkedIn profiel zijn nog niet verwijderd.

Gedurende het verkoop proces – de periode waarin de boedel het moet hebben van het presenteren van de reputatie, missie en content - verdween de website plotseling uit de lucht. Dat was schadelijk voor dit proces waar het met name ging om het zichtbaar houden van de verdiensten van het Instituut en waarbij de website een van de weinige nog resterende activa vertegenwoordigde. Uiteindelijk bleek sprake van het verlopen van de termijn waarvoor de hosting fees waren vooruitbetaald. Met steun van de ex Voorzitter a.i van Hoogstraten) kon dit voor een extra half jaar worden geredieerd.

Uiteindelijk hebben zich 4 serieuze partijen gemeld bij de curator. Deze belangstellenden hebben rechtstreeks contact gezocht en werden niet via de Gemeente, BZ of EZ aangereikt. Alle definitieve gegadigden waren buitenlandse partijen. Een van de buitenlandse gegadigden had duidelijk meer politieke bedoelingen in het kader van de Nederlandse positie bij een humanitair dossier. Er is mede op maatschappelijke gronden en in overleg met de Rechter Commissaris vanaf gezien met deze partij door te praten. Er is 1 Nederlandse partij geweest die belangstelling heeft getoond, maar die

haakte af toen duidelijk werd dat er een kooprijs moest worden voldaan. Opgemerkt moet worden dat deze partij –met wat meer steun - goed gepast zou hebben bij de restanten van het Instituut en haar missie.

In alle gesprekken is het uitgangspunt gehanteerd dat de "Legacy" met Nederland (en den Haag) verbonden moest blijven. Geen doorstart en nieuw leven voor de "The Hague Principles" zonder een Haagse link. De Gemeente heeft steeds ontspannen de vinger aan de pols gehouden. EZ is meer op afstand gebleven (dat heeft enige bevreemding gewekt: Immers de FES gelden waren besteed voor de Nederlandse structuur en met het handhaven van de link met Nederland zou het effect daarvan voor Nederland behouden blijven).

Al in mei is een partij uit Jordanië als belangstellende bij de curator geïntroduceerd (door een ex medewerker van het Instituut; W.Staring). Met deze partij kon in juli 2018 een eerste Letter of Intent worden getekend. Deze ondertekening hield geen exclusiviteit in. De gesprekken met andere belangstellenden werden ondertussen gewoon voortgezet. De curator heeft vervolgens na contact met de Gemeente aan de Jordaanse partij gevraagd de toekomstplannen op papier te zetten. Dit heeft eind augustus 2018 geresulteerd in een zgn. Position Paper waarin de toekomst plannen uiteen gezet werden. Daarover heeft informeel en onverbindend afstemming met diverse (overheids-) betrokkenen plaatsgevonden. Uit deze contacten bleek dat de plannen als vruchtbaar konden worden beoordeeld. In september zijn diverse concept koopcontracten (6 versies) gewisseld en besproken. Dit heeft uiteindelijk geleid tot ondertekening medio september. In dit contract ("asset deal") is overeengekomen dat de rechten op de Legacy slechts dan overgaan als de boedel de kooprijs daarvoor zou hebben ontvangen. Eind september is de eerste betaling van de kooprijs (75k) ontvangen op de faillissementsrekening. Op dat ogenblik (28 september 2018) zijn alle rechten in de handen van de Jordaanse partij gekomen. De boedel heeft vanaf die datum geen bemoeienis meer met de Legacy en de resterende activiteiten.

Afgesproken is dat – als het een succes wordt - de boedel 2 maal een verbetering krijgt in de 3 jaren daarna. De totale opbrengst kan oplopen naar 125k. Dat is een aanzienlijk bedrag voor de weinige resterende rechten (op een website en een naam). Ook hieruit blijkt het inhoudelijk grote succes en de nog immer grote internationale reputatie van het Instituut. Er was –ondanks de sluiting per eind 2017- in 2018 blijkbaar nog steeds sprake van een aanzienlijke goodwill. Deze "doorstart" (eigenlijk meer een herstart) brengt de Legacy weer tot leven.

De Jordaanse partij wenst voorlopig nog onbekend te blijven. Verwacht wordt dat in het eerste kwartaal van 2019 een persconferentie zal worden gehouden waarin de verdere plannen worden toegelicht. Inmiddels is door deze partij wel een nieuwe Nederlandse stichting opgericht met dezelfde naam en vrijwel dezelfde statuten/governance. De missie is gelijk gebleven.

Het is duidelijk dat deze missie nu zal kunnen steunen op een zakelijkere basis. Blijkens de eerste business plannen zal men met minder geld en minder kosten hetzelfde kunnen bereiken. Daarbij is tevens de gedachte niet in concurrentie te treden met de al bestaande instituten, maar daar complementair mee samen te werken. De contacten met zowel het Vredes Paleis (UN) als de Gemeente zijn naar het oordeel van de boedel bevredigend en bieden uitzicht op een continuering van de The Hague Principles en de The Hague Approach. Daarbij zal het accent mogelijk wel wat meer liggen op de Midden Oosten regio. In dat verband wordt opgemerkt dat het Instituut voor faillissement al aandacht aan deze regio besteedde. Het is het plan bij het bemensen van het nieuwe Instituut ook met Nederlanders te werken en de Haagse link op meerdere manieren te visualiseren. Waarschijnlijk zal dit tevens resulteren in een samenwerking met de college Haagse instituten (waaronder de founding fathers). Het zou de Gemeente niet misstaan de daad bij het woord te voegen en het nieuw Instituut met open armen te ontvangen. De houding van de Gemeente is op dit vlak door de curator als vruchtbaar beoordeeld.

Na de juridische overdracht (28 September 2018) hebben de feitelijke overdrachten van de diverse rechten en contracten de nodige inspanningen gekost. Dat is gelegen in het feit dat het Instituut eigenlijk al vanaf eind 2017 feitelijk stillag. Diverse facilitaire contracten waren in april (door de vereffenaar) opgezegd. Gelukkig gold dit niet voor de website en de domeinnaam hosting. Het was een complex proces tussen Jordanië en Nederlandse IT leveranciers om dit voor elkaar te krijgen. Een aantal IT leveranciers zijn zich –toen duidelijk werd dat het Instituut weer tot leven kon komen- gaan opstellen als dwangkrediteur en dwongen alsnog betaling van oude schulden af en wensen alleen a contant te werken. Dat was voor de koper een onwelkome ontwikkeling die het enthousiasme onnodig drukte. De volledige IT omgeving kon pas in november worden overgezet.

6.5 Verantwoording:

De boedelbelangen zullen worden afgewogen tegen de maatschappelijke en nationale belangen. Daarbij speelt de geringe omvang van het passief natuurlijk een rol.

Uiteindelijk is gekozen voor een buitenlandse partij, mede omdat er geen Nederlandse belangstelling was. Het Rijk heeft zich deze materie niet aangetrokken. Toch waren er nationale belangen te onderkennen zoals het behoud van de Haagse link teneinde besteding van de FES gelden voor Nederland te behouden en de internationale (Vrede en recht) reputatie. De boedel heeft zelf de verantwoording genomen een bod uit een voormalige sovjet republiek af te wijzen. De boedel draagt er uitdrukkelijk geen verantwoordelijkheid voor of de Jordaanse partij de The Hague Principles en de The Hague Approach op een voor Nederland welgevallige wijze zal aanwenden.

6.6 Opbrengst:

75.000 euro. Dit kan mogelijk nog aangroeien. (2de en 3de tranche bij succes).

6.7 Boedelbijdrage:

Niet van toepassing

6.8 Werkzaamheden doorstarten onderneming:

De gesprekken en onderhandelingen zijn nog in volle gang. Een eerste deadline doet zich voor rond 21 augustus 2018. De diverse biedingen dienen dan binnen te zijn bij de curator.

Na overgangsdatum (28 september 2018) is een aanvang gemaakt met het revitaliseren van de gebruikte contracten en contacten. Alles lag feitelijk al vanaf eind 2017 stil. Het overdragen van de website en de domeinnaam naar de koper heeft nogal wat moeite gekost omdat de registratie via een internationale hostingservice verliep –waar het voormalige management nog stond geregistreerd. De boedel heeft geassisteerd bij de oprichting van de nieuwe stichting waarin de koper de nieuwe activiteiten van het nieuwe Instituut zal onderbrengen. Ook is assistentie verleend bij het vinden van meer comfort voor dit nieuwe initiatief bij de collega Haagse instituten en de Gemeente. Opvallend is dat de koper meermaals in persoon – vaak op doorreis- Nederland bezocht heeft voor nader overleg met de diverse toekomstige betrokkenen.

Het is niet aannemelijk dat er nog een 2de en 3de tranche komen voor de boedel voortvloeiende uit de doorstart. De doorstart heeft nog geen relevante ondernemingsactiviteiten ontplooid.

In de eerste helft van 2021 zal een bijeenkomst worden georganiseerd om de herstart van het Instituut vorm te geven. Ook is er een Senior Advisory Board geformeerd en zal de Burgemeester van Den Haag bij deze herstart bijeenkomst aanwezig zijn, aldus de mededeling van de nieuwe President van het Instituut. De boedel (de curator) is bij deze bijeenkomst uitgenodigd.

7. Rechtmatigheid

7.1 Boekhoudplicht:

Nog onbekend. Er bestaat twijfel over de hoogte van de voorzieningen en de aangelegde reserves.

Dit onderzoek is in afwachting van de gebeurtenissen als aangeduid onder punt 7.5 in de wacht gezet.

Dit onderzoek zal niet verder worden voortgezet na de bereikte overeenstemming met de bestuurders en toezichthouders.

7.2 Depot jaarrekeningen:

Niet van toepassing. De jaarstukken werden jaarlijks onderzocht door een accountant en de jaarstukken werden tijdig ter beschikking gesteld aan de subsidiegevers (departement van EZ en de Gemeente Den Haag).

7.3 Goedkeuringsverklaring accountant:

In onderzoek. Opgemerkt wordt dat –pas- in 2016 (voor het eerst uitdrukkelijk) een continuïteitsparagraaf is toegevoegd waarin bezorgdheid over de continuïteit van het Instituut werd beschreven. Er wordt voorts op gewezen dat diverse rapporteurs (EY, PwC en de Galan) de boeken onderzochten. Het is de vraag of de daarbij gehanteerde vraagstelling de juiste was. De accountant is lopende het onderzoek op een aantal punten op voorhand gevraagd om een nadere toelichting. Zo is niet op voorhand duidelijk waarom het aflopen van de FES financiering niet als een fatale gebeurtenis is beoordeeld terwijl de tijd elk jaar steeds meer begon te dringen. In dit verband kan niet onvermeld blijven dat de accountant het departement van EZ als FES subsidiegever jaarlijks van een beoordeling voorzag. Maar ook hier was de vraagstelling wellicht niet precies genoeg en lag de nadruk op de vraag of de gelden juist werden besteed. Slechts en marge kwam de noodzaak van het vormen van reserves aan de orde. Hier geldt hetzelfde als bij punt 7.1 (*on hold*). Afgerond

7.4 Stortingsverplichting aandelen:

Niet van toepassing.

7.5 Onbehoorlijk bestuur:

Er wordt terugverwezen naar de aanhef van punt 1.5. Hier wordt toegevoegd dat het Instituut een stichting is en geen BV of NV en derhalve de bestuurdersaansprakelijkheidsregeling als opgenomen in artt 2:138/248 niet rechtstreeks van toepassing is en de curator niet de beschikking heeft over de daarin opgenomen bewijsvoordelen. Er wordt voorts op gewezen dat het Instituut geen VpB plichtige onderneming was en deze aansprakelijkheidsregeling derhalve ook zo niet van toepassing is op deze stichting. Dat neemt niet weg dat onrechtmatig handelen of het nemen van ondeugdelijke besluiten ook zonder deze regelingen kan leiden tot aansprakelijkheid voor het tekort dat met dit faillissement is opgetreden.

De posities van de navolgende organen en personen zijn in onderzoek bij de curator: de oprichters (2010), het tijdelijke bestuur/ the Provisional Board (2010-2014) , de Raad van Toezicht / the Supervisory Board (2014-2018), de bestuurder / The President (of Dean) (2014-2016), de bestuurder a.i. (2017-2018) en de vereffenaar (2018). In overeenstemming met de OK jurisprudentie en de corporate governance ontwikkelingen zal soms extra moeten worden gekeken naar die personen in het betreffende colleges met een meer actieve/betrokken rol –bijvoorbeeld als voorzitter. De Raad van Advies/ Advisory Board vormt geen onderwerp van onderzoek.

Er zijn een paar elementen die al op voorhand opvallen :

- Er is sprake van een relevant aantal interne en externe waarschuwingen dat er wat aan de afhankelijkheid van de FES gelden moest worden gedaan en dat daar een structurele, blijvende oplossing voor moest worden gevonden. Deze waarschuwingen lijken lichtvaardig te zijn genegeerd. Ze zijn feitelijk in de wind geslagen-want het schip werd niet rigoureuus bijgestuurd. Dit probleem bestond al –was al zichtbaar- vanaf het begin.
- Al in het projectplan wordt het accent gelegd op een zakelijke directeur, die echt nodig zou zijn. Het project plan is op meerder vlakken niet uitgevoerd, terwijl dat een strikte FES voorwaarde was.
- Er is sprake van een niet (tijdige) melding van de pensioenachterstanden.
- Er is geen serieus werk gemaakt van het strenger aanpakken van de partijen die (in later jaren) de in natura toezeggingen niet (meer of niet geheel) nakwamen.
- Het is opvallend dat in de media al beschrijvingen zijn verschenen van het functioneren van bepaalde personen. Men kan zich de vraag stellen met welk doel deze informatie het licht heeft gezien.
- De enige verzekering die – blijkbaar voor de zekerheid- niet is opgezegd voor faillissement is de bestuurdersaansprakelijkheidverzekering (zie ook punt 1.3).
- Tot slot valt op dat de officiële woordvoerder van de Gemeente Den Haag in mei 2018 heeft aangegeven dat de statutaire verantwoordelijkheid van de Gemeente Den Haag eindigt met het aftreden van J. van Aartsen als voorzitter van het tijdelijke bestuur (in 2014). Woorden van gelijke strekking zijn gebezigd is de betreffende raadsvergadering. Dit sluit tevens aan bij de tussen het Instituut en de Gemeente van aanvang af beleefde verbinding. De boedel gaat er derhalve van uit dat J. van Aartsen in zijn functie van burgemeester van de Gemeente mede oprichter was van het Instituut. Verwezen

wordt ook naar de vragen uit de Gemeenteraad en het antwoord op vraag 6. De vertegenwoordigers van de Gemeente zijn in 2014 teruggetreden. En dus daarvoor (mede) verantwoordelijk. Dit is met name relevant waar het gaat om de handelingen van het tijdelijke bestuur terzake het (wel of niet) uitvoeren van het eerste projectplan.

Het uitlooprisico van de bestuurdersaansprakelijkheidspolis is door de boedel ingekocht. Het is daarmee mogelijk geworden claims ingediend na het einde van de verzekeringsovereenkomst aan de orde te stellen (zie ook punt 1.3).

Na openbaarmaking van het eerste verslag heeft het raadsdebat bij de gemeente plaatsgevonden en is er enige landelijke publiciteit ontstaan. Deze loopt vooruit op de uitkomsten van de diverse onderzoeken. Daar waar mogelijk is de premature beeldvorming gecorrigeerd.

Deze onderzoeken zijn nog niet afgerond. De onderzoeken bevinden zich in de fase van hoor en wederhoor (zie ook punten 1.1 en 1.5 slot), mede aan de hand van de in het eerste verslag beschreven bevindingen.

Vastgesteld is dat er in 2017/2018 geen (tijdige) mededeling van betalingsonmacht is gedaan bij de belastingdienst. Het zelfde geldt voor het ABP (zie punt 8.4). In de aangegeven periodes was sprake van materiële verschuldigdheid (de formele aanslagen en nota's zijn vanzelfsprekend pas nadien binnengekomen).

De gemeente heeft (zie ook punt 1.1 en punt 1.5) publiekelijk opnieuw laten weten dat haar statutaire verantwoordelijkheid in 2014 (bij het aantreden van de nieuwe bestuurder Abi Williams) is geëindigd. De periode van oprichting tot 2014 vormt onderwerp van een wat dieper onderzoek, juist omdat daar het projectplan (de business case) is geschreven met daarin de grondbeginselen die niet uit de verf zijn gekomen (o.a. het ontbreken van de benodigde opslag, het toch bestaan van concurrentie). Interessant is te constateren dat de gemeente over de periode 2010-2014 (indirecte) statutaire verantwoordelijkheid aanvaardt voor het Instituut.

Hier wordt herhaald dat het bij een onderzoek naar onbehoorlijk bestuur niet gaat om de vraag of de FES gelden juist besteed zijn. Waar het om gaat is of de activiteiten als een redelijk handelende bestuurder of toezichthouder zijn uitgevoerd. Het optreden van het tekort is een sterke aanwijzing dat te laat is ingegrepen terwijl het ontbreken van een goede business case eigenlijk bekend was. Het is denkbaar dat de conclusie gerechtvaardigd is dat er een prachtig Instituut tot stand is gebracht dat vervolgens door onbehoorlijk bestuur ten onder ging.

Het huidige boedelactief is ontoereikend voor een langdurige procedure in het kader van mogelijke bestuurdersaansprakelijkheid. Daarom is bij de dienst Justis een rijksbijdrage verzocht (art 138 lid 10 via de schakel

bepaling voor stichtingen). Hierbij wordt aangetekend dat de voor het Instituut geldende VpB vrijstelling (ruling 2010) vanzelfsprekend in beginsel van VpB plichtigheid werd uitgegaan (zie punt 8.2). Het moet er daarom voor worden gehouden dat de boedel op termijn over voldoende middelen beschikt voor een langdurige procedure. Of het zover komt is –zoals gezegd- nog onbekend.

Na aanvankelijk informeel overleg met de Voorzitter van de Raad van Toezicht is vervolgens informeel overleg gevoerd met de raadsman van de bestuurders en toezichthouders (tevens de advocaat van de verzekeraar). Dit overleg is op verzoek van deze advocaat uitgemond in een bemiddelingssessie bij de Rechter Commissaris. Na het afronden daarvan is door de verzekeraar/bestuurders/toezichthouders een schikkingsvoorstel gedaan. Dat voorstel door de boedel is aanvaard. Het betreft een financiële regeling voor 150k.

7.6 Paulianeus handelen:

Op 8 januari 2018 is een bedrag van 100.000 euro overgemaakt van het Instituut naar Clingendael. Het resterende saldo op de bankrekening bedroeg toen ca. 135.000 euro. Door deze betaling bleef daarvan nog slechts 35k over, zonder dat nog relevante inkomsten te verwachten waren. Op dat ogenblik was het Instituut – hoewel nog niet in liquidatie-aanwijsbaar al bezig de activiteiten stil te leggen. Er liepen ook al gesprekken met werknemers die zouden worden ontslagen. Opmerkelijk is dat het Instituut vaststellingsovereenkomsten sloot met deze werknemers waarin transitie vergoedingen zijn overeengekomen (zie punt 2), maar dat deze transitie vergoedingen –toch de voorwaarde van de werknemer om met het ontslag in te stemmen- niet zijn uitbetaald.

De toelichting van de ad interim bestuurder (S. van Hoogstraten) luidt dat deze betaling reeds lang geleden verschuldigd was en failliet onder hevige druk van Clingendael stond om deze betaling te verrichten en dat Clingendael bovendien was gevraagd een (nog te starten) programma van failliet over te nemen omdat failliet daartoe niet meer in staat was. Terzake is –zo wordt aangegeven- uitvoerig overlegd met de voorzitter van de Raad van Toezicht (D. Benschop). Clingendael had de betaling als voorwaarde gesteld. Met het overnemen van het programma werd Clingendael – het door het Instituut niet meer te maken- project gegund. Clingendael heeft daardoor kostendekkende omzet –en misschien zelfs rendement- kunnen maken. Aangenomen moet worden dat Clingendael hier in gezamenlijk overleg een voordeel is gegund boven de andere crediteuren. Daarmee is deze betaling naar het oordeel van de curator vernietigbaar. De betaling zal worden teruggevraagd bij Clingendael.

Inmiddels is een onderzoek gaande over de vraag of deze betaling met succes kan worden teruggedraaid. Dit onderzoek heeft geen eerste prioriteit met het oog op de bewegingen die zich mogelijk voordoen bij de onder punt

De boedel zal de betaling aan Clingendael vernietigen met een beroep op de pauliana.

Inmiddels is de betaling vernietigd door de curator. Clingendael laat zich bijstaan door een advocaat die de vernietiging bestrijdt. Het is niet ondenkbaar dan deze discussie uitmondt in een procedure nu Clingendael de benadelende handeling in alle toonaarden lijkt te weerspreken. Dat is gezien haar positie als founding father (zie hierboven) en collega instituut en aanbesteder naar het oordeel van de boedel niet goed vol te houden. In dit licht is ook het door Clingendael niet nakomen van de toegezegde ondersteuning in nature een wrang gegeven.

De dagvaarding is in concept gereed en deze zal in het eerste kwartaal 2021 aan de raadsman van Clingendael voor nader overleg worden voorgelegd. Ook de laatste bestuurder (v Hoogstraaten) heeft nadere vragen beantwoord en vervolg informatie verschaft. Deze informatie geeft een goed beeld van de inner thinking ten tijde van deze rechtshandeling. Er is in ieder geval duidelijk sprake van overleg tussen debiteur en crediteur in het kader van deze betaling aan Clingendael. Het staat ook vast dat Clingendael op de hoogte was van de penibele financiële situatie bij het Instituut. Het bestuur van het Instituut was voorts zondermeer op de hoogte van het feit dat andere resterende crediteuren onbetaald zouden blijven door deze grote betaling aan Clingendael. Het was immers deze zelfde bestuurder (a.i.) die de met de laatste 2 werknemers transitie vergoedingen afsprak die nu onbetaalbaar werden.

7.7 Toelichting rechtmatigheid:

Er lopen diverse onderzoeken en gekeken wordt naar de vraag of aansprakelijkheden aan de orde moeten komen. Het is niet waarschijnlijk dat dat in het geheel niet gebeurt.

De onderzoeken zijn afgerond. Met uitzondering van het onderzoek naar de paulianeuze betaling aan Clingendael (zie punt 7.6).

7.8 Werkzaamheden rechtmatigheid:

Verder uitvoeren van de onderzoeken. Het voeren van gesprekken ter zake van de - voorlopige- uitkomsten. Het daar waar nodig vragen om wederhoor of nader commentaar.

Op dit ogenblik zijn er gesprekken gaande (hoor- en wederhoor). Het kan zijn dat er moet worden gedagvaard en dat er een procedure moet volgen. Het kan ook zijn dat dit kan worden voorkomen. Afgerond

Op diverse plaatsen in dit verslag is aangegeven dat de Founding Fathers de overeengekomen verplichtingen uit de adhesieverklaring niet zijn

nagekomen. Dat gaat –in geld- om enkele miljoenen aan waarde. Het moet er evenwel voor worden gehouden dat het failliete instituut deze aanspraken grotendeels heeft laten varen. Vastgesteld wordt dat ook herhaalde oproepen om de verplichtingen na te komen niet hebben geleid tot verdere acties om die nakoming af te dwingen. Daarmee is het recht daarop naar het oordeel van de boedel geleidelijk aan verwerkt. Deskundig extern oordeel luidt dat onvoldoende grond bestaat voor het door de boedel succesvol afdwingen van deze –nader ingevulde- verplichtingen.

De betaling aan Clingendael is inmiddels buitengerechtelijk vernietigd. De raadsman van Clingendael heeft gevraagd om nadere onderbouwing. Die is gegeven. Het valt niet aan te nemen dat Clingendael uit zich zelf zal toegeven. Een procedure is waarschijnlijk onvermijdelijk. Inmiddels is een Justis subsidie verkregen voor het dekken van de (onderzoeks-) kosten.

8. Crediteuren

8.1 Boedelvorderingen:

Premiekosten bestuurdersaansprakelijkheidspolis. Algemene faillissementskosten. Kosten in de luchthouden website en bescherming IE rechten (beeldmerk etc.).

8.2 Pref. vord. van de fiscus:

Opgegeven was een vordering van de fiscus (LH en OB niet FES) van ca 50k. Dat komt voorlopig wat lager uit op 48k. Er wordt op gewezen dat het Instituut de beschikking had over een BTW ruling in verband met de FES gelden. Het Instituut is ook niet VpB plichtig.

8.3 Pref. vord. van het UWV:

Waarschijnlijk geen (zie echter de niet betaalde transitievergoedingen; zie ook punt 2.1).

Het UWV heeft (per 1 november 2018) geen vorderingen ingediend.

8.4 Andere pref. crediteuren:

ABP is nog in onderzoek. De vordering van et ABP bedraagt 28k.

Er is niet tijdig een mededeling van betalingsonmacht gedaan bij het APB. Het APB is gevaagd haar definitieve vordering in te dienen. Dat zal een gering bedrag betreffen.

8.5 Aantal concurrente crediteuren:

25 crediteuren volgens de gegevens bij de faillissementsaangifte. Dat aantal is iets opgelopen, maar zal niet boven de 30 eindigen.

Inmiddels hebben 10 concurrente schuldeisers hun vordering ter verificatie ingediend.

Een drietal vorderingen zijn op de betwiste lijst geplaatst.

Aantal: 11

8.6 Bedrag concurrente crediteuren:

Volgens de gegevens bij de faillissementsaangifte bedraagt het concurrente passief ca 350k. Dit zal iets oplopen, maar waarschijnlijk uitkomen onder de 450k.

Voorlopig erkende concurrente schuldeisers: € 141.272,-

€ 141.872,00

8.7 Verwachte wijze van afwikkeling:

Afhankelijk van het met succes terugvorderen van de betaling als bedoeld onder punt 7.6 (Paulianeuze betaling aan Clingendael van ca 100k), maar met name afhankelijk van de vraag of de bestuurders en toezichthouders aansprakelijk zijn zou een uitkering aan de crediteuren mogelijk zijn.

8.8 Werkzaamheden crediteuren:

Mogelijk moet op enig moment een verificatieproces plaatsvinden en een verificatievergadering worden gehouden. Ook de claim onder punt 7.6 moet worden geïncasseerd.

Verificatie vergadering

Met het bereiken van overeenstemming met de bestuurders en toezichthouders komt (mogelijk) een uitdeling aan crediteuren in zicht. Derhalve zal in overleg met de Rechtbank een verificatievergadering worden gepland in het eerste kwartaal 2020 teneinde het passief definitief vast te stellen. Vanzelfsprekend is de hoogte van de uitdeling afhankelijk van de uitkomst van de procedure tegen Clingendael (zie punt 7.6).

Een verificatie vergadering is nog niet nuttig nu een uitdeling aan de concurrenten volledig afhankelijk blijkt van de procedure Clingendael.

In dit vooruitzicht is nog geen verandering gekomen.

9. Procedures

9.1 Naam wederpartij(en):

Geen

9.2 Aard procedures:

Niet van toepassing

9.3 Stand procedures:

Niet van toepassing

9.4 Werkzaamheden procedures:

Niet van toepassing

10. Overig

10.1 Plan van aanpak:

Het uitvoeren van de onderzoeken naar de rechtmatigheid is noodzakelijk en onvermijdelijk gezien de korte geschiedenis van het Instituut en de grootte van de daarin bestede bedragen (> 30mio). Deze onderzoeken vinden plaats zonder boedel actief. Met Justis zal worden gekeken naar de vraag of enige dekking mogelijk is. Ook de Legacy dient te worden ondergebracht.

De Legacy is inmiddels elders ondergebracht en zal in 2019 een herstart maken. De herstart is inmiddels gepland in de eerste helft van 2021.

10.2 Termijn afwikkeling faillissement:

Dit is volledig afhankelijk van de uitkomst van de onderzoeken naar de rechtmatigheid.

De afwikkeling hangt ten nauwste samen met de vraag hoe de pauliana discussie met Clingendael zich ontwikkelt.

De situatie is vanzelfsprekend onveranderd.

10.3 Indiening volgend verslag:

Eind vierde kwartaal 2020. Eerste kwartaal 2021

Eind 3de kwartaal 2021

10.4 Werkzaamheden overig:

Het is waarschijnlijk onvermijdelijk het verslag en de werkzaamheden van de curator nader toe te lichten wegens de grote publieke en politieke belangstelling.

Marc Udink
Curator
februari 2020